

2/319-2071/5539

DOĞRU YOL PARTİSİ	
T.B.M.M. Grup Başkanlığı	
Tarih	8 EKİM 1999
Sayı	2/19-187

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Adının ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Oniki Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi, Gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

İsmail
Leffet Aukon Bedük
Ankara milletvekili

GENEL GEREKÇE

Ülkemiz, Cumhuriyet'in ilanından bu yana hızlı bir iç göç süreci yaşamaktadır. 1950'li yıllardan itibaren daha da hızlanan bu durum, cazibe merkezlerinde süratli, plansız ve kontrolsüz bir değişime yol açmış ve bunun sonucunda imar, konut, altyapı, ulaşım, çevre ve benzeri konularda pek çok sorun ortaya çıkmıştır.

Bu durum, metropol ölçekteki kent birimleri için, mevcut idari ve hukuki yapının ortaya koyduğu düzenlemeden farklı bir model ihtiyacını gündeme getirmiştir.

Anayasamızın 127 inci maddesiyle izin verdiği özel yönetim biçimleri çerçevesinde ve 1970'li yıllarda Avrupa'da yaşanan yerel yönetim model arayışlarından esinlenerek bir yandan kentin bütününe hitap eden hizmetlerin bir elden yürütülmesini ve bu yolla hizmette etkinliği, sürati ve kaliteyi sağlamak, diğer yandan yerel demokrasiyi güçlendirip halkın yönetime katılımını güçlendirmek üzere, kent sınırları içinde ikinci derecede belediyeler öngören iki kademeli bir sistem benimsenmiştir. Bu amaçla, 23.3.1984 tarihli ve 195 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamame yürürlüğe konulmuştur. Bu Karamame 4 ay sonra 3030 sayılı Kanuna dönüşmüştür.

Gerek 195 sayılı Kanun Hükmünde Karamame, gerekse 3030 sayılı Kanunda büyükşehirler, **"belediye sınırları içinde birden fazla ilçe bulunan şehirler"** olarak tanımlanmıştır.

Kanun Hükmünde Karamame ve Kanunun çıktığı tarihlerde bu tanım'a sadece Ankara, İstanbul ve İzmir uymakta idi. Ve buralarda büyükşehir belediyeleri kuruldu. Daha sonra çeşitli kanunlarla Adana, Bursa, Gaziantep, Konya ve Kayseri il merkezlerinde ilçeler kurulmak suretiyle buralar da büyükşehir statüsüne kavuşturuldu.

Bu durum, 1993 yılına kadar devam etti. 2.9.1993 tarihli ve 504 sayılı Kanun Hükmünde Karamame ile Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin ve Samsun il merkezlerinde ilçesiz alt kademe belediye büyükşehirler kuruldu. Bu, öncekilerden kısmen farklı bir modeldi.

Halen, büyükşehir belediyelerinin sayısı 15, nüfusları toplamı 16.595.315'dir. Bu nüfusun ülke nüfusuna oranı % 29, toplam belediye nüfusa oranı % 41.6'dır. 1990 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarını gösteren bu sayı ve rakamların gerçekte daha yüksek olduğu kuşkusuzdur.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, nüfusun önemli bir bölümü büyükşehirlerde yaşamaktadır ve bu sayı her geçen gün artmaktadır. Bu şehirlerdeki hızlı nüfus artışı belediye ve mücavir alan sınırlarının hızla genişlemesini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle, bu gün için belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan, ancak gelecekte bu sınırlar içerisine gireceği muhakkak olan yerleri de büyükşehirlerden bağımsız olarak düşünmek mümkün değildir.

Keza, büyükşehir sınırları dışında da olsa buraların içme suyu ihtiyacını karşılayan su havzalarının korunması da büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca, büyükşehirlerdeki hızlı değişim, bu şehirler için hızlı karar verme ve uygulama yapmayı zorunlu kılmaktadır. Merkezi idarenin, bu ihtiyaca cevap verebilmesinde işin doğasından kaynaklanan zorluklar vardır. Bu nedenle, merkezi idarece görülen yerel nitelikli hizmetlerin ağırlıklı olarak yerel yönetimlere ve başlangıç olarak da büyükşehir belediyelerine devri uygun olacaktır.

3030 sayılı Kanun daha başlangıçta bazı boşluk ve yetersizlikler taşımasına rağmen, günümüze kadar önemli bir değişikliğe uğramamıştır. Bu eksiklikler özellikle imar planlama ve uygulaması ile belediyeler arasında görev, yetki ve kaynak paylaşımında kendisini göstermekte ve ortaya çıkan görev ve yetki tedahülleri sık sık hukuki ihtilaflara yol açmaktadır.

Ekli Tasarı ile bütün bu ihtiyaçlara ve eksikliklere çözüm bulmak amaçlanmıştır. Tasarıdaki temel tercih, belediye sınırları içinde veya gelecekte bu sınırlar içine girecek olan alanlarda hizmetlerin bir bütünlük ve uyum içinde yürütülebilmesi için büyükşehir belediyelerine uygulama, uygulatma, denetleme ve koordinasyon konularında daha fazla yetki ve sorumluluk verilmesidir.

Öngörülen **başlıca** yenilikler şunlardır :

1- Aynı il sınırları içinde olmak şartıyla, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya civarında bulunan belediye ve köylerin büyükşehir belediyesi sınırları içine alınmasına imkan sağlanmaktadır.

2- Büyükşehir genelinde veya gelişme alanında bir bütünlük içerisinde yürütülmesi gereken konularda büyükşehir belediyelerinin yetkisi arttırılmaktadır.

Bu cümleden olarak, nazım planların yanı sıra uygulama imar planı yapma yetkisi de büyükşehir belediyelerine verilmekte ve büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyelerinin imar uygulamaları üzerindeki denetim yetkisi açıklığa kavuşturulmaktadır.

3- Büyükşehir belediyelerine, kendileri ile ilgili hizmet ve projelerin gerektirdiği imar uygulamalarını yapma yetkisi verilmektedir.

4- Mücavir alanların sadece büyükşehir belediyelerine ait olması esas getirilmekte, bu alanların tespiti kolaylatırılmakta, su koruma havzalarının mücavir alan sınırları içine alınmasına imkan sağlanmakta ve buralarda büyükşehir belediyelerinin yetkileri arttırılmaktadır.

5- Büyükşehir belediyelerinin mücavir alan tesbitleri kolaylatırılmakta ve bu alanlar ile su havzalarının koruma alanlarında yetkileri arttırılmaktadır.

6- Büyükşehir ve büyükşehir dahilindeki ilçe ve alt kademe belediyelerine amatör ve profesyonel spor kulüplerine yardım yapabilme imkanı getirilmektedir.

7- Büyükşehir belediyelerine 625 sayılı özel ğretim Kurumları Kanunu çerçevesinde eğitim kurumu açabilme imkanı verilmektedir.

8- Büyükşehir ve büyükşehir dahilindeki ilçe ve alt kademe belediyelerinin toplu konut uygulamalarında kamulaştırma başta olmak üzere kolaylıklar getirilmektedir.

9- Büyükşehir belediyelerine sanayi ve ticaret bölgeleri kurabilme yetkisi verilmektedir.

10- Bykehirlerde, hirii trafiğin düzenlenmesi ve denetimi 31.12.1997 tarihi itibariyle büyükşehir belediyelerine devredilmektedir.

11- İl trafik komisyonlarının görevleri, büyükşehirlerde Ulaşım Koordinasyon Merkezlerine (UKOME) devredilmekte ve UKOME'ye büyükşehir belediyeleri ile ilçe ve alt kademe belediyeleri arasında görev ihtilafına yol açan ana ve tali yolların hangileri olduğunu belirleme yetkisi verilmektedir.

12- Büyükşehir ve büyükşehir dahilindeki ilçe ve alt kademe belediyelerinin sosyal amaçlı yardımlarının esasları düzenlenmektedir.

13- Büyükşehir ve büyükşehir dahilindeki ilçe ve alt kademe belediyelerinin üst düzey personelinin sözleşmeli olarak çalıştırılması kolaylatırılmaktadır.

14- Büyükşehir belediyelerine belirli konularda meclislerince verilecek kararla ek gelir sağlama imkanı verilmektedir.

15- Büyükşehir belediye ve mücavir alanın sınırları içinde imara açılacak hazine arazileri ile rekreasyon amacıyla kullanılacak ormanların, hizmet amacını kaybeden baraj ve göletlerin ve Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluğundaki yolların büyükşehir belediyelerine bedelsiz olarak devrine imkan sağlanmaktadır.

16- Büyükşehir belediyelerine, kaçak ve vasıfsız kömür ve akaryakıt ürünü satışını önleyici ve denetleyici, seyyar satıcıların faaliyetlerini tanzim edici yetkiler verilmektedir.

17- B y k       ve b y k       dahilindeki il  e ve alt kademe belediyelerinin bankalarda para yatırma, bankalar aracılı ıyl   gelir tahsil etme ve bankalardan sponsorluk temin etmelerinin esasları düzenlenmektedir.

18- B y k       belediyelerinin mülkiyetindeki toptancı hallerinde bulunan i  yerlerinin ger  ek ve t  zel ki  ilere m  stakilen satılabilmesine imkan sa  lanmaktadır.

19- Ayrıca, 3030 sayılı Kanunun aksayan di  er h  k  mleri d  zeltilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanundaki bazı tanımlar, 2.9.1993 tarihli ve 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile idari sistemimize giren "Alt Kademe Belediye"lerini de kapsayacak şekilde yeniden yapılmaktadır.

Mevcut Kanunda büyükşehir, **"belediye sınırları içinde birden fazla ilçe bulunan şehir"** olarak tanımlanmaktadır. Oysa, 504 sayılı KHK ile Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin ve Samsun illeri büyükşehir statüsüne kavuşturulmuş ve buraların il merkezi belediye sınırları içinde ilçeler kurulmaksızın "alt kademe belediyeleri" kurulması hükme bağlanmıştır.

Bu nedenle büyükşehir, **"belediye sınırları içinde birden fazla ilçe ve/veya alt kademe belediyesi bulunan şehir"** olarak yeniden tarif edilmektedir. Böylece, hem mevcut duruma uygun bir tanım yapılmakta, hem de gerektiğinde büyükşehir belediye sınırları içinde ilçe belediyeleri ile alt kademe belediyelerinin bir arada olabilmesine imkan sağlanmaktadır.

İlçe belediyelerinin tanımında bir değişiklik yapılmamaktadır.

Alt kademe belediyeler ise **"büyükşehir belediyesi sınırları içinde ilçe merkezi olmayan, ancak ilçe belediyeleri ile aynı hukuki statüye sahip olan belediyeler"** olarak tanımlanmaktadır. Alt kademe belediyelerine ilçe belediyeleri ile aynı hukuki statünün verilmesinin nedeni, görev ve hizmet bölüşümü, meclislerin teşekkülü ve diğer konularda hukuki boşluk ve ilçe belediyelerinden farklı bir durum yaratmamaktır.

Madde 2- Madde ile aynı il sınırları içinde olmak şartıyla büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanı içerisinde veya civarında bulunan belediyelerin, büyükşehir belediye sınırları içine alınabilmesi için üç alternatif imkan getirilmektedir.

Bunlardan **birincisi**, bu belediyeler ve büyükşehir belediyesinin meclislerince ayrı ayrı verilecek karar ve valinin görüşü üzerine, İçişleri Bakanlığının onayı ile büyükşehir sınırları içine alınmadır.

İkincisi, büyükşehir belediye meclisinin kararı ve valinin talebi üzerine mahalli seçim kurulunca bir ay içinde ilgili beldede yapılacak halk oylaması sonucuna göre İçişleri Bakanlığının onayı ile büyükşehir sınırları içine alınmadır.

Üçüncüsü ise, mahalli ve müşterek hizmetlerin tek elden yürütülmesinin daha yararlı olacağı durumlarda büyükşehir belediye meclisinin kararı, valinin görüşü ve İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu'nca re'sen büyükşehir belediyesi sınırları içine alınmadır. "Hizmetlerin tek elden yürütülmesinin daha yararlı olup olmayacağının takdiri", hiç şüphesiz Bakanlar Kurulu'na ait olacaktır. Doğaldır ki, Bakanlar Kurulu'nun bu takdiri, yargı denetimine tabi olacaktır.

Madde ile ayrıca, aynı durumda olan köylerin de **üçüncü** yolla büyükşehir belediye sınırları içine alınabilmesine imkan sağlanmaktadır. Bu düzenleme, hiç şüphesiz, 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 7 nci maddesi hükmünce köylerin tüzel kişilikleri kalkarak bir beldeye bağlanması imkanını ortadan kaldırmamakta, ancak gerektiğinde ona bağlı kalmaksızın büyükşehir belediye sınırları içine alınmasına imkan vermektedir.

Bu düzenlemelerin amacı, büyükşehirlerin hızlı nüfus artışı nedeniyle gittikçe artan önemi ve imar, çevre, ulaşım, şehirleşme ve benzeri konuların sadece bu günkü sınırlara göre değil, gelecekteki sınırlara ve büyüklüklere göre planlanıp yürütülme zorunluluğu karşısında, birbirlerine yakın durumda olan ve aslında daha geniş bir bütünlüğün parçası durumunda olan ayrı ünitelerin birleşmelerini kolaylaştırmak ve birbirleriyle uyumlu çalışmalarını sağlamaktır.

3 üncü fıkrada, büyükşehir belediye sınırları içine alınan ilçe belediyelerinin "büyükşehir ilçe belediyesi", belde belediyelerinin "büyükşehir alt kademe belediyesi" statüsüne dönüşmesi ve köylerin tüzel kişiliğinin kalkması hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, Tasarı ile büyükşehirlerde sadece büyükşehir belediyeleri için mücavir alan uygulaması öngörüldüğünden, katılan belediyelerin mücavir alanlarının büyükşehir belediyesinin mücavir alanına dönüşmesi hükme bağlanmaktadır. Bu düzenlemelerle büyükşehir genelinde idari ve hukuksal bir bütünlük sağlanması amaçlanmaktadır.

Maddenin diğer fıkraları, bu belediye ve köylerin büyükşehir belediye sınırları içine alınmasının doğuracağı idari ve hukuki boşluk ve sorunları çözmeye yönelik hükümler taşımaktadır.

Madde 3- Maddenin (A) fıkrasında büyükşehir belediyelerinin, (B) fıkrasında büyükşehir ilçe ve alt kademe belediyelerinin görevleri sayılmaktadır.

(A) fıkrası ile büyükşehir belediyelerine verilen ek görev ve yetkiler ile bunların gerekçeleri aşağıda açıklanmıştır:

- Büyükşehir bütünlüğünde uygulama imar planlarını yapmak (A/b).

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 7 nci maddesinde imar planlarının, "nazım imar planları" ve "uygulama imar planları" olarak hazırlanması öngörülmüştür. Bu planların birbirleriyle uyumlu olması ve bir bütünlük içinde hazırlanıp uygulanmasının gereği açıktır.

3030 sayılı Kanunun mevcut hükmüne göre, nazım imar planları büyükşehir belediyeleri tarafından, uygulama imar planları ise büyükşehir ilçe ve alt kademe belediyeleri tarafından hazırlanıp büyükşehir belediyesince onaylandıktan sonra yürürlüğe girmektedir.

Büyükşehirlerde birden fazla ilçe ve alt kademe belediyesi bulunması, bunların imar planı hazırlama hızları ve uygulamalarındaki farklılıklar imar bütünlüğünün sağlanmasında güçlükler açmaktadır.

Buna fırsat vermemek için madde ile nazım imar planlarına ilave olarak uygulama imar planlarını yapma görev ve yetkisi de büyükşehir belediyelerine verilmektedir. Büyükşehir ilçe ve alt kademe belediyeleri ise sadece imar uygulamalarını yürütecektir.

- Büyükşehir belediyesinin görev ve sorumluluk alanlarında, mülkiyeti ya da kullanım hakkı büyükşehir belediyesine ait olan alanlarda ve büyükşehir belediyesinin bizzat veya gerçek ve tüzel kişilerle veya kamu kurum ve kuruluşları ile müştereken yürüttüğü özel proje, toplu konut, belediye konutları, gecekondü önleme bölgesi, ticaret ve sanayi bölgesi uygulama alanlarında hizmet, yatırım ve projelerle ilgili olarak ruhsat işlemleri de dahil olmak üzere tüm imar uygulamalarını yürütmek (A/b).

Bendde, büyükşehir belediyelerinin **imar uygulamalarına** ilişkin görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Bunlar, bir bakıma büyükşehir ilçe ve alt kademe belediyelerinin imar uygulamaları konusundaki görev ve yetkilerinin **istisnalarını** oluşturmaktadır. Buna göre büyükşehir belediyeleri;

* 3030 sayılı Kanunun kendilerini görevli ve yetkili kıldığı mekansal alanlarda,

* Mülkiyet ya da kullanım hakkı kendisine ait olan alanlarda,

*Bizzat veya gerçek ve tüzel kişilerle veya kamu kurum ve kuruluşları ile müştereken yürüttüğü özel proje, toplu konut, belediye konutları, gecekondü önleme bölgesi, ticaret ve sanayi bölgesi uygulama alanlarında,

yürüttükleri hizmet, yatırım ve projelerin gerektirdiği her türlü imar uygulamalarını gerçekleştirmekle görevli ve yetkili hale getirilmektedir.

Bu düzenlemelerin amacı, büyükşehir belediyelerinin, yukarıda belirtilen alanlarda ilçe ve alt kademe belediyelerinin izin ve diğer uygulamalarına bağlı olmaksızın imar uygulamalarını yapabilmesini sağlamaktır. İmar planlarını yapmakla ve ilçe ve alt kademe belediyeleri uygulamalarının bu planlara uygun -olarak yapılmasını denetlemekle yükümlü olan ve bünyesinde İmar Daire Başkanlığı bulunan büyükşehir belediyelerinin bu uygulamaları bizzat yapması doğaldır.

- Sahiller ile deniz ve göllerden elde edilen dolgu alanlarında yeşil saha, park, bahçe, piknik ve eğlence yerleri ve rekreasyon alanları düzenlemeleri yapmak (A/b).

Bendde belirtilen alanlar büyükşehir bütünlüğünü ilgilendirdiğinden bu alanlarda yeşil saha, park, bahçe, piknik ve eğlence yerleri ve rekreasyon alanları düzenlemeleri yapma görevleri büyükşehir belediyelerine verilmektedir. Bu görev ve hizmetler yerine getirilirken başta 3621 sayılı Kıyı Kanunu olmak üzere, diğer mevzuatın konuya ilişkin hükümlerinin gereğinin yerine getirileceği doğaldır.

- Meydan, park, bulvar, cadde, yol ve sokak isim ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara vermek, bu alanlarda büfe, reklam panosu ve sergi yerlerini tespit etmek ve bu faaliyetlere izin vermek (A/c).

Büyükşehir bütünlüğünde düzenli ve kolay anlaşılabilir bir uygulamaya imkan sağlamak, mükerrerliklere fırsat vermemek ve ilçe ve alt kademe belediyelerinin farklı uygulamalarının yarattığı karışıklıkları önlemek amacıyla fıkrada belirtilen görevler büyükşehir belediyeleri verilmektedir.

- Büyükşehir belediyelerine devredilen iskele, rıhtım, mendirek, barınak, liman ve benzeri tesislerin bakım ve onarımını sağlamak, gerektiğinde bu tesisleri yeniden inşa etmek, ettirmek, işletmek, işlettirmek (A/d).

Bend ile büyükşehir belediyelerine, kendilerine devredilen iskele, rıhtım, mendirek, barınak, liman ve benzeri tesislerin idamelerinin sağlanabilmesi için bakım ve onarımlarını yapma ve gerektiğinde yeniden inşa etme, ettirme, işletme, işletirme görev ve yetkisi verilmektedir.

- Her türlü gayri sıhhi müessesenin açılış ve faaliyet ruhsatını vermek, bunları denetlemek, bu konudaki görev ve yetkilerini gerektiğinde ilçe ve alt kademe belediyelerine devretmek, kaloriferlerin faaliyete geçirilme zamanlarını ve ısı derecelerini tespit etmek; bütün ısıtma araçlarının sağlık ve çevre şartlarına uygun olarak kullanılmasını temin etmek, bu konuda her türlü tedbiri uygulamak; il hıfzıssıhha kurulunca belirlenen standartlara göre kömür temin etmek, ettirmek, kömür satış ruhsatları vermek, ruhsatsız veya standartlara aykırı olarak kömür getirenlere, satanlara, bu kömürleri kullanan apartmanların yöneticilerine, yöneticisi olmayan mesken ve işyerlerinde kullananlara, yakalanan kömür bedelinin 2 katına kadar para cezası uygulamak, bu kömürlere ve taşıyan araçlara ceza ödeninceye kadar el koymak (A/f).

Bend ile halkın sağlığını çok yakından ilgilendiren belirli konularda büyükşehir belediyelerinin görev ve yetkileri arttırılmaktadır. Buna göre büyükşehir belediyelerine;

* Her türlü gayri sıhhi müessesenin açılış ve faaliyet ruhsatını vermek, bunları denetlemek, bu konudaki yetki ve görevlerini gerektiğinde ilçe ve alt kademe belediyelerine encümen kararıyla devretmek, devredilen yetkileri aynı esas ve usullere göre devrilmek görev ve yetkileri verilmektedir.

Bilindiği gibi, 3030 sayılı Kanunla bu görev büyükşehir belediyelerine verilmiş idi. Ancak, 560 sayılı Gıdaların  retimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Karamamenin 21 inci maddesi ile "gıda maddesi üreten işyerleri" bu kapsamdan çıkarılmıştır. Fıkra ile gıda maddesi üreten gayri sıhhi müesseselerin açılması ve faaliyette bulunması yeniden büyükşehir belediyelerinin iznine tabi kılınmaktadır.

* Kaloriferlerin faaliyete geçirilme zamanlarını ve ısı derecelerini tespit etmek ve ısıtma araçlarının sağlık ve evre şartlarına uygun olarak kullanılmasını temin etmek, il hıfzıssıhha kurulunca belirlenen standartlara göre kömür temin etmek ve ettirmek, kömür satış ruhsatları vermek, ruhsatsız ve standartlara aykırı kömür getirenlere, satanlara ve kullananlara müeyyideler uygulamak görevleri, evre kirliliği ve halk sağlığını yakından ilgilendirdiğinden ve büyükşehir genelinde bir bütünlük içinde yürütülmesi gerektiğinden büyükşehir belediyelerine verilmektedir.

- Orman kurmak, ağaçlandırma yapmak (A/g).

4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanunu'nun 4 üncü maddesi belediyelere, sınırları içerisinde ve mücavir alanlarda, kendilerine ait veya tahsis edilen, izin verilen, irtifak hakkı tesis edilen yerlerde ağaçlandırma ve erozyon kontrolü yapma ve "belediye ormanları" kurma görev ve yetkisi vermektedir. Bu görevlerin, büyükşehir belediyeleri tarafından da yapılabilmesini sağlamak amacıyla bend bu şekilde düzenlenmiştir. Çünkü, 3030 sayılı Kanunda büyükşehir belediyelerinin görevleri sayılmış, bunlar dışında kalan belediye görevlerinin büyükşehir ilçe belediyelerince yerine getirileceği belirtilmiştir. Büyükşehir belediyelerine verilen görevler arasında orman kurmak bulunmamaktadır.

- Her türlü gıda maddesi üreten ve satan yerleri denetlemek (A/h).

Yukarıda açıklandığı üzere, 560 sayılı Kanun Hükmünde Karamame ile kaldırılan bu görev, belediyelere yeniden verilmektedir. Bu görev, aynı zamanda ilçe ve alt kademe belediyelerine de görev olarak verilmiştir (Md. 3/B).

- Her nevi enerji tesisini, kaynak ve arıtılmış suları şişeleme ve paketleme tesisleri ile su istasyonlarını kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek, bu tesis ve işletmelere ruhsat vermek, bunları ve şehir içinde satılan tüm suları sağlık yönünden denetlemek (A/ı).

Bendde belirtilen görevler, tek elden ve bir bütünlük içerisinde yürütülmesi gereken hizmetlerle ilgili olduğundan, büyükşehir belediyelerine verilmektedir. Ayrıca, kaynak yaratılması ve halk ve çevre sağlığı bakımından taşıdığı önem nedeniyle kaynak ve arıtılmış suların şişeleme ve paketleme yoluyla satılmasına, su istasyonları kurulmasına, özel su istasyonlarının ruhsata bağlanmasına ve denetlenmesine imkan sağlanmaktadır.

- Çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları açmak, işletmek, işlettirmek (A/i).

Belirtilen görevler, ilçe ve alt kademe belediyelerinden alınmaksızın büyükşehir belediyelerine de verilmektedir.

-Her türlü hastane, sağlık evi, sağlık ocağı, gezici ve sabit sağlık üniteleri, kreş, huzurevi, rehabilitasyon merkezi, bakımevi, sığınma evi ve benzeri amaçla sağlık ve sosyal hizmet yerleri açmak, işletmek, işlettirmek, ilk yardım ve ambulans hizmetleri görmek (A/j).

Sayılan görevler, mevcut Kanunda büyükşehir belediyelerine verilmemiştir. Bend hükmü ile hizmetin önemi gözönüne alınarak bu görevlerin ilçe ve alt kademe belediyelerinin yanı sıra (Md.3/B) büyükşehir belediyelerince de yapılmasına imkan sağlanmaktadır.

- Meydan ve yollarda her türlü kazı için izin vermek, belirlenen yerler dışına çöp, atık malzeme, hafriyat, enkaz ve moloz dökenler ile izinsiz kazı yapanlara müeyyide uygulamak (A/l).

Söz konusu faaliyetler, şehir içi ulaşım ve trafiğin yanı sıra, şehir alt yapısını da yakından ilgilendirmektedir. Gerçek ve tüzel kişilerce kontrolsüz ve düzensiz bir şekilde yapılan bu tür faaliyetler, belirtilen hizmetlerin işleyişinde olumsuzluklara yol açmaktadır. Bunu önlemek ve bütünlük içinde bir uygulama sağlamak amacıyla bendde belirtilen görev ve yetkiler büyükşehir belediyelerine verilmektedir.

- Sinek, sivrisinek ve hertürlü haşere ile mücadele etmek (A/m).

Belirtilen görev, büyükşehir belediyeleri ile ilçe ve alt kademe belediyeleri arasında görev ve görevsizlik ihtilafına yol açtığından, hepsine görev olarak verilmektedir (Md. 3/B).

- Öğrenci yurtları, kütüphane, konservatuvar ve benzeri tesisler yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek (A/p).

Bendde belirtilen görevlerin, ilçe ve alt kademe belediyelerinden alınmaksızın büyükşehir belediyelerince de yapılabilmesine imkan sağlanmaktadır (Md. 3/B).

- Her türlü spor tesisi, sporcu sağlık merkezi, gençlik merkezi ve kampı, hostel ve benzeri tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek; bütçe giderlerinin % 2'sinden fazla olmamak üzere amatör ve profesyonel spor kulüplerine aynı yardım yapmak, bu kulüplere gelir getirici amaçlarla kullanılmak üzere büfe, otopark, çay bahçesi ve tuvaletleri ihale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın kiraya vermek, açık ve kapalı spor alanlarını 49 yıla kadar tahsis etmek (A/r).

Bendde belirtilen konular belediyeleri çok yakından ilgilendirmektedir. Bu ilginin kaynağı hukuksal olmaktan çok toplumsaldır. Gençliğin kötü alışkanlıklardan korunması ve ruhsal ve bedensel gelişimlerinin sağlanmasında sporun büyük önemi vardır. Esasen spor, toplumun her kesimini ilgilendiren bir faaliyettir. Bu nedenle, varlık sebebi belde halkının mahalli ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak olan belediyelerin bu konunun dışında kalması düşünülemez. Örneğin, şehirle bütünleşmiş ve çoğu zaman da belediyenin yardımı olmaksızın ayakta duramayacak bir profesyonel spor kulübüne belediyenin yardım yapmaması düşünülebilir mi? Ülkemizde futbol kulüplerinin yeterince kurumsallaşmadığı ve profesyonelliğin gelişmediği gözönüne alındığında bu sorunun cevabı elbetteki "hayır" olacaktır.

Mevcut Kanunda, sporla ilgili olarak tesis kurma görevi ilçe belediyelerine verilmiştir. Ayrıca, spor kulüplerine yardım konusunda belediyelere kolaylık sağlayan bir düzenleme yoktur. Belediyelerin sadece, kendi mensuplarının kurduğu amatör spor demeklerine yardım yapabilme imkanı vardır. Bu durum, belediyeleri dolaylı yollardan ve çoğu zaman da usulsüzce spor kulüplerine yardım yapmaya zorlamaktadır.

Bütün bu yetersizlikleri gidermek amacıyla fıkra ile büyükşehir belediyelerine amatör ve profesyonel spor kulüplerine belirli şartlar dahilinde yardım yapabilme, sportif amaçlı tesisler kurabilme imkanı getirilmektedir. Ayrıca, aynı görevlerin ilçe ve alt kademe belediyelerince de yapılabilmesine imkan sağlanmaktadır (Md.3/B).

-625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek ve tüzel kişilere açma ve yönetme yetkisi verdiği eğitim kurumlarını bu Kanunda belirtilen esaslara göre kurmak, yapmak ve yönetmek, buralarda 657 sayılı Kanun hükümlerine bağlı olmaksızın, belediye meclisinin belirleyeceği esaslara göre sözleşmeli personel istihdam etmek (A/s).

Bilindiği üzere 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine ve özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişilere okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim kurumları ve bu düzeyde haberleşme ile öğretim yapan kuruluşlar, çeşitli kurslar, dershaneler, öğrenci etüd eğitim merkezleri, bîkî dikiş yurtları ve benzeri kurumları

Milli Eğitim Bakanlığının izin, denetim ve gözetiminde açma ve yönetme imkanı vermektedir.

Bend ile büyükşehir belediyelerine aynı esaslar çerçevesinde eğitim kurumu açma ve faaliyette bulunma imkanı sağlanmaktadır. Bunun amacı, özellikle büyükşehirlerde bu konuda yoğunlaşmış hizmet açığının kapanmasına katkı sağlamaktır.

Bend ile ayrıca, söz konusu eğitim kurumlarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın daha kolay ve daha nitelikli personel istihdamına imkan sağlanmaktadır. İstihdam edilecek personelde aranacak nitelikler, hiç şüphesiz Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenecektir.

- Çıraklık ve yaygın eğitim kurumları, rehberlik ve araştırma merkezleri, iş okulları, iş eğitim merkezleri, meslek ve beceri kazandırma kursları, öğrenciler için tamamlayıcı kurslar açmak, işletmek, işlettmek (A/ş).

Bendde belirtilen görevlerin büyükşehir belediyelerince de yapılabilmesine imkan sağlanmaktadır. Aynı görev ilçe ve alt kademe belediyelerince de yapılabilecektir (Md. 3/B).

- İmarlı arsalar üretmek, konut, toplu konut ve belediye meskenleri yapmak, bu amaçla gerektiğinde kamulaştırma yapmak, ilgili kamu kuruluşları ve milli bankalar ile işbirliğinde bulunmak ve ortak projeler gerçekleştirmek, üretilen arsaları kişi ve kooperatiflere açıklık ve rekabet ilkesine uygun olarak satmak, büyükşehir belediyesi ve mücavir alan sınırları içinde kendisinin, eşinin ve 18 yaşından küçük çocuklarının konutu olmayan dar gelirli kişilere ve bunların üyesi olduğu kooperatiflere bedeli mukabilinde arsa tahsisi yapmak (A/t).

1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinin 68 inci fıkrası ile 17 nci maddesinde "ucuz belediye meskenleri yapmak ve belediye namına inşaat yaparak icar etmek, belediyenin inkişaf ve tevessüe müsait mahallerinde arazi olarak yeni plana göre tanzim etmek ve yeniden inşaat yapmak isteyenlere satarak ihtikara mani olmak" belediyelere **ihtiyari görev** olarak verilmiştir.

Mezkur Kanuna 24.3.1950 tarih ve 5656 sayılı Kanunla eklenen Ek 2 ve Ek 3 üncü maddeler, belediye meclislerine bu görevleri "**mecburi görev**" kapsamına almalarına, bu amaçla döner sermaye tesisine ve kurulmuş veya kurulacak yapı ortaklıklarına katılabilmelerine imkan sağlamış ve bu işlerde Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümlerine tabi olmamalarını hükme bağlamıştır.

Ancak, zaman içinde özellikle toplu konut uygulamalarının da devreye girmesiyle bu düzenlemelerin yetersizliği ortaya çıkmıştır.

Bu eksiklikleri gidermek için bendde getirilen yenilikler şunlardır :

* Belirtilen görevler büyükşehir belediyelerine **mecburi görev** olarak verilmekte ve büyükşehir ilçe ve alt kademe belediyelerinin de bu görevleri yapabilmesine imkan sağlanmaktadır (Md.3/B).

Bunun nedeni, arsa ve konut üretiminin düzenli şehirleşme bakımından taşıdığı önemdir.

* Büyükşehir dahilindeki belediyelere arsa üretebilmeleri için arazi **kamulaştırması yapma yetkisi** verilmektedir.

1164 sayılı Arsa Ofisi Kanunu'na göre belediyeler toplu konut uygulamalarında, ancak Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü aracılığıyla kamulaştırma yapabilmektedir. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na göre belediyelerin kamulaştırma yetkisi vardır. Ayrıca, arsa ve konut üretimi de belediyelerin zorunlu görevleri arasına alındığı için, belediyelere bu konularda kamulaştırma yapma yetkisi verilmesi kaçınılmazdır.

* Büyükşehir belediyesi ve mücavir alan sınırları içinde kendisinin, eşinin ve 18 yaşından küçük çocuklarının konutu olmayan dar gelirli kişilere ve bunların üyesi olduğu kooperatiflere bedeli mukabilinde arsa tahsisi yapılabilme imkanı getirilmektedir.

Bu düzenlemenin amacı, dar gelirli konut ihtiyaçlarının karşılanmasında belediyelere kolaylık sağlamaktır.

* Mevcut Kanunda yeterli açıklıkta ifade edilmediği için yanlış yorumlara neden olan "belediye meskenleri yapmak, bu meskenleri belde sakinlerine kiraya vermek veya satmak" konusunda Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümlerine tabi olmama durumu, arazi temini, arsa üretimi ve bunların satılması ve tahsisi konularını da kapsayacak şekilde genişletilmektedir.

* Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanunu hükümlerine uyan kimselere de bu bend dahilinde arsa ve konut sağlanması imkanı getirilmektedir. Bunun amacı, gerektiğinde gecekondu önleme bölgeleri meydana getirmeksizin, toplu konut uygulamaları ile konuya çözüm getirmektir.

- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın sanayi ve ticaret bölgeleri kurmak, bu amaçla kamulaştırmalar yapmak, arazi satın almak, satmak, tahsis etmek (A/u).

Büyükşehirler, aynı zamanda sanayi ve ticari alanda cazibe merkezleridir. Bu nedenle hızlı nüfus çekmektedir. Şehrin bu gün ve gelecekte ihtiyaç duyacağı sanayi ve ticaret bölgelerinin zamanında ve düzenli bir şekilde oluşturulması hem o şehir için hem de tüm ülke için önem taşımaktadır. Ayrıca, konunun düzenli şehirleşme ve

imar planlaması bakımından da önemi vardır. Bu nedenle, bendde belirtilen görev ve yetkiler büyükşehir belediyelerine verilmektedir.

- Şehir içi trafiği denetlemek, trafik cezaları vermek, trafik eğitimi vermek, sürücü kursları, muayene ve gaz emisyon ölçüm istasyonları açmak, işletmek, işletletmek; gerektiğinde plaka tahditleri koymak, trafikle ilgili düzenleyici ve sınırlayıcı tedbirler koymak, ücretli ve ücretsiz gönüllü trafik denetçileri istihdam etmek (A/ü).

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve 3030 sayılı Kanun, belediyelere özellikle şehiriçi trafik ve ulaşım altyapısıyla ilgili olarak çeşitli görevler vermiş olmasına rağmen, trafiğin akışı ve denetimi konusunda herhangi bir görev vermemiştir.

Trafik denetimi, halen İçişleri Bakanlığına bağlı Emniyet Genel Müdürlüğünce yapılmaktadır.

Emniyet Genel Müdürlüğünün hizmet yükünü hafifletmek ve ulaşım ve trafik altyapısı ile çevre ve gürültü kirliliği gibi hizmetlerin büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde bir bütünlük içinde yürütülmesini sağlamak amacıyla, trafiğin denetimi ve fıkarda belirtilen diğer görev ve yetkiler büyükşehir belediyelerine verilmektedir. Ayrıca, halkın trafik hizmetlerine katkısını sağlamak amacıyla "trafik gönüllüleri" istihdam etme imkanı getirilmektedir.

- Belediye sınırları içinde her türlü yiyecek, içecek, giyecek ve eşya satan seyyar satıcılarla ilgili düzenleyici tedbirler almak, gerektiğinde yer tahsisi yaparak izin vermek, izinsiz satış yapan seyyar satıcılara 5 milyon liradan 100 milyon liraya kadar para cezası vermek ve cezalar ödeninceye kadar satılan mallara ve satışta kullanılan araçlara el koymak (A/y).

Bend ile, şehrin estetiğini bozan görüntülere fırsat vermemek ve ilçe ve alt kademe belediyelerin farklı uygulamalarının yarattığı karışıklığı önlemek amacıyla büyükşehir bütünlüğünde seyyar satıcıların faaliyetlerini düzenleme ve disiplin altına alma görev ve yetkisi büyükşehir belediyelerine verilmektedir.

- Sosyal ve kültürel amaçlı faaliyetlerde bulunmak, fakir, düşkün, muhtaç veya yaşlı kişilere bütçesinin yüzde beşini geçmemek üzere yardım etmek, bunlara sunulan hizmetlerden ücret almamak veya indirimli tarife uygulamak (A/z).

Bendde belirtilen sosyal ve kültürel hizmetler ile yardımların büyükşehir belediyelerince de yapılabilmesine imkan sağlanmaktadır. Aynı görevler ilçe ve alt kademe belediyelerince de yapılabilecektir (3/B). Ayrıca, keyfi uygulamaları önlemek için bu tür giderlerin belediye meclisince kabul edilecek bir yönetmeliğe göre yapılması ve bütçe giderlerinin yüzde beşini geçmemesi hükme bağlanmakta,

gerektiğinde bu kişilere indirimli tarife üzerinden veya ücretsiz olarak hizmet sunumuna imkan sağlanmaktadır.

(B) fıkrasında ilçe ve alt kademe belediyelerinin görevleri sayılmaktadır. Bu görevler iki grupta toplanmıştır. Birincisi, yürürlükteki mevzuatla belediyelere verilen görevlerden, (A) fıkrası ile büyükşehir belediyelerine verilen görevler dışında kalan görev ve hizmetlerdir. İkincisi ise, (A) fıkrası ile büyükşehir belediyelerine verilen görevlerden fıkra da sayılan bentlerdeki görevlerdir. Bu yola başvurulmasının nedeni, büyükşehir belediyeleri ile ilçe ve alt kademe belediyeleri arasındaki görev ve hizmet bölüşümünün kolay ve açık bir şekilde anlaşılmasını sağlamaktır.

Bu bölümde, yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere ilçe ve alt kademe belediyelerinin güçlerini aşan veya büyükşehir genelinde bir bütünlük içinde yürütülmesi gereken hizmetlerin büyükşehir belediyelerine verilmesi esas alınmıştır.

Madde 4- Madde ile 3030 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin 3, 6 ve 10 uncu fıkraları değiştirilmektedir.

3 üncü fıkra ile büyükşehir "Alt Yapı Koordinasyon Merkezi" ve "Ulaşım Koordinasyon Merkezi"ne kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra özel kuruluş temsilcilerinin de iştirakine imkan sağlanmaktadır. Bunun nedeni, daha önce kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen elektrik, telefon ve benzeri kentsel altyapı hizmetlerinin özelleştirilmesidir.

6 ncı fıkra ile il trafik komisyonuna ait görevler büyükşehir belediye sınırları içerisinde Ulaşım Koordinasyon Merkezine devredilmektedir. Bunun nedeni, hem Tasarı ile trafik hizmetlerinin büyük oranda büyükşehir belediyelerine devredilmesi, hem de UKOME ile il trafik komisyonlarının görev tedahüllerini önlemektir.

Ayrıca, UKOME'ye şehir planına göre ana ve tali yolların hangileri olduğunu belirleme, taksi, minibüs, midibüs ve her türlü toplu taşıma ve servis araçlarının güzergah, durak yeri ve zaman tarifelerini yapma ve uygulama yetkisi verilmektedir. Bunun amacı, büyükşehir belediyeleri ile büyükşehir ilçe ve alt kademe belediyelerinin görevli ve sorumlu oldukları yollar konusundaki karışıklığı gidermek ve şehir içindeki trafiğin işleyişini düzene koymaktır.

10 uncu fıkra da, büyükşehir belediyelerine encümen kararı ile mali durumu yetersiz ilçe ve alt kademe belediyelerine aynı ve nakdi yardım yapabilme imkanı getirilmektedir. Mevcut Kanuna göre bu, belediye meclisi kararı ile olabilmektedir. Meclisin sürekli toplantı halinde olamaması aksamalara yol açmaktadır. Bu nedenle bu yetki, meclisin bütçe ile öngördüğü ödenekle sınırlı olmak üzere encümene verilmektedir.

Madde 5- Madde ile büyükşehir belediye meclisinde en az üç üyeye sahip partilere grup oluşturma imkanı getirilmekte ve meclisin ve grupların çalışma esas ve usullerinin İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesi hükme

bağlanmaktadır. Bunun amacı, meclis üyelerinin çalışmalarını ve belediye ile ilişkilerini daha düzenli bir hale getirmektir.

Madde 6- Madde ile büyükşehir belediye meclisinin olağan ve olağanüstü toplantıları ile ilgili olarak yeni hükümler getirilmektedir.

Mevcut Kanuna göre, olağan toplantıların azami süresi bütçe toplantısı için 30 gün, diğerleri için 15 gündür. Gündemdeki işlerin bitmemesi halinde görüşme süreleri 15 günü aşmamak üzere uzatılabilmekte ve sebepleri valiye bildirilmektedir.

Bu 15 günlük süreler genellikle yeterli olmamakta ve toplantılar uzatılmaktadır. Bu durum valilikle gereksiz yazışmalara neden olmaktadır.

Bunu önlemek amacıyla Kasım, Mart ve Temmuz aylarında yapılan olağan toplantıların en fazla birer ay sürmesi hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca, olağan toplantılarda verilen gündem dışı önergelerin bir sonraki meclis toplantısında görüşülmeye başlanma esası getirilerek, toplantıda bulunmayan üyelerin yokluğunda karar alınmasının önlenmesi ve meclisin gündeme bağlı olarak çalışması amaçlanmaktadır.

Madde 7- Madde ile büyükşehir belediyelerinde çalıştırılacak genel sekreter yardımcılarının azami sayısı nüfusu iki milyona kadar olan belediyelerde 4, iki milyondan fazla olan belediyelerde 6 olarak belirlenmektedir. Bu sayı halen tüm büyükşehir belediyeleri için 4'tür. Mevcut düzenlemenin nüfusları birbirinden çok farklı olan büyükşehir belediyeleri için uygun olmadığı açıktır.

Mevcut Kanundan farklı olarak, genel sekreterin ataması İçişleri Bakanının onayına tabi olmaktan çıkarılıp doğrudan büyükşehir belediye başkanına verilmektedir. Böylelikle belediye başkanı, belediye teşkilatını kendi adına yönetecek kişiyi bizzat seçme imkanına kavuşacaktır.

Ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabi olunmaksızın, büyükşehir belediyesi genel sekreteri, genel sekreter yardımcısı, daire başkanı, kanunla kurulmuş bağlı kurum ve kuruluşların genel müdür, genel müdür yardımcısı ve daire başkanı kadroları ile ilçe ve alt kademe belediyelerinin başkan yardımcısı kadroları karşılık gösterilmek suretiyle sözleşmeli personel çalıştırılabilecektir. Buna karşılık büyükşehir belediyelerinde kadro şartı olmaksızın en fazla 3 başkan danışmanı sözleşmeli olarak istihdam edilebilecektir. Bu düzenlemeyle büyükşehir belediyelerinde sözleşmeli olarak çalıştırılacak personel sayısı arttırılmaktadır.

Bu şekilde çalıştırılacak personelin sözleşme süreleri bir yılı geçemeyecek, süre sonunda her defasında bir yılı geçmemek üzere sözleşme uzatılabilecek, ancak bu sürenin mahalli idareler seçim tarihini hiç bir şekilde 2 aydan fazla geçemeyecek, sözleşmelere, fesih halinde kalan süreden fazla tazminat ödeneceğine dair hüküm konulamayacak ve bu kişilere ödenecek aylık ücret büyükşehir belediye başkanının

aylık ödeneğini geçmemek üzere belediye başkanının teklifi üzerine encümen kararı ile belirlenecektir.

Bu düzenlemelerin amacı, belediye başkanlarına nitelikli ve uyumlu çalışabileceği üst düzey personeli istihdam etme imkanı vermektir.

Madde 8- Maddede lüzumsuz yazışmaları ve zaman kaybını önlemek amacıyla büyükşehir belediyelerine tüm kamu kurum ve kuruluşları ile büyükşehir ilçe ve alt kademe belediyelerine ise o il dahilindeki kamu kurum ve kuruluşları ile bizzat yazışma yapabilme yetkisi verilmektedir. Halen belediyeler, mülki makamlar vasıtasıyla yazışma yapabilmektedir.

Madde 9- Madde ile büyükşehir belediyelerinin gelirlerini düzenleyen 18 inci maddesinin (m) fıkrası değiştirilmekte ve maddeye (n), (o) ve (ö) fıkraları eklenmektedir.

(m) fıkrası ile büyükşehir belediyelerinin görev ve sorumluluğunda bulunan yol, köprü, tünel ve benzeri tesisleri kullanan taşıtlardan büyükşehir belediye meclisinin belirleyeceği tarife göre ücret alınma imkanı getirilmektedir. Bunun amacı, hem trafiğin akışını yönlendirmek, hem de trafik alt yapısından en çok istifade eden taşıt sahiplerinin bunların finansmanına katkılarını sağlamaktır.

(n) fıkrası ile büyükşehir belediyelerine, belediye meclis kararıyla şehirlerarası yolcu bilet fiyatlarına % 5 oranına kadar ek yapma yetkisi verilmektedir. Bunun amacı, trafik ve ulaşım alt yapısı konularında büyükşehir belediyesine verilen görev ve hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde görülebilmesini sağlamak amacıyla mali imkan yaratmaktır.

Belediye payının, biletlere peşin satın alınmış "belediye pulu" yapıştırılmak suretiyle tahsil edilmesi öngörülmekte ve pulsuz bilet satanlar için cezai hükümler getirilmektedir. Bunun amacı, belediye payının kolay tahsilini sağlamaktır.

(o) fıkrası ile büyükşehir belediyelerine, belediye sınırları içinde satılan akaryakıt ürünlerinin satış fiyatlarına % 3'e kadar ek yapmak, akaryakıt satış istasyonlarını ve tankerleri denetleme, miktar ve nitelikleri standartlara uygun olmayan akaryakıt ürünlerine el koyma ve bunlarla ilgil cezai müeyyide uygulama yetkisi verilmektedir.

Bunun amacı, belediye denetimi yoluyla miktar ve nitelik yönünden standartlara aykırı akaryakıt ürünü satışını engellemek ve bu görevleri ile ilgili olarak belediyelere mali imkan sağlamaktır.

(ö) fıkrası, mevcut kanundaki (m) fıkrası ile aynı hükmü taşımaktadır. Bunun nedeni, fıkraların alfabetik sıralamasını bozmamaktır.

Madde 10- Madde ile 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununa 12 madde eklenmektedir. Bunların öngördüğü düzenlemeler ve gerekçeleri aşağıda açıklanmıştır.

Ek Madde 1- Madde ile büyükşehir belediyelerine, şehrin imar bütünlüğünü sağlamak amacıyla ilçe ve alt kademe belediyelerinin imar uygulamalarının mevzuata ve imar planlarına uygunluğunu denetleme, bütünlüğü sağlayıcı tedbirleri alma, bu belediyelerin imar mevzuatına aykırı ve usulsüz iş ve işlemlerini durdurma ve gerektiğinde bizzat yapabilme konusunda yetkiler verilmektedir.

Ek Madde 2- Madde ile büyükşehir mücavir alanları ve su koruma havzaları ile ilgili olarak özel düzenlemeler getirilmektedir. Bu düzenlemeler şunlardır:

- Büyükşehirlerde mücavir alanların büyükşehir belediye meclisinin kararı ve valinin onayı ile belirlenmesi, ihtilaf halinde konunun Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çözüme bağlanması öngörülmektedir. Bu düzenleme, mücavir alan sınırlarının belediye meclisi ile il idare kurulu kararları ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığının aynen veya tadilen tasdiki ile belirlenmesini öngören 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 45 inci maddesindeki hükme göre yerinden yönetim ilkesine daha uygundur.

- Mücavir alan sınırı içine alınan yerlerin büyükşehir belediye meclisinin kararı olmadıkça mücavir alan sınırları dışına çıkarılması yasaklanmaktadır. Bununla, İmar Kanunu ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığına tanınan re'sen mücavir alan belirleme yetkisinin büyükşehirlerde uygulanmaması sağlanmaktadır.

- Büyükşehirlerde ilçe ve alt kademe belediyelerinin mücavir alanlarının olmaması ve bu alanlarda belediyelere tanınmış her türlü hak, görev, yetki ve sorumluluğun büyükşehir belediyelerine ait olması öngörülmektedir. Bu düzenlemenin amacı, büyükşehir dahilindeki belediyelerin mücavir alanlardan kaynaklanan sınır ihtilaflarını önlemektir.

- Büyükşehir belediyelerine, mücavir alanlarda kendilerine ait hizmetleri, yeni teşkilat kurmamak ve ilçe ve alt kademe belediyelerinin mevcut imkanlarından yararlanmak amacıyla ve bedelini ödemek suretiyle bu belediyelere gördürme imkanı tanınmaktadır.

- Büyükşehirlerin su temin bölgelerinde su kaynaklarının korunması amacıyla ilgili mevzuata göre belirlenmiş koruma alanlarının mücavir alan sınırları içine alınabilme imkanı getirilmekte ve bu alanlar içinde büyükşehir belediyelerine imarla ilgili her türlü plan ve uygulama yapma, denetleme ve ceza yetkisi ile gayri sıhhi müesseselere açılış ve faaliyet izni verme konusunda mutlak yetki verilmektedir. Böylece, su koruma havzalarındaki imar, çevre ve su kaynaklarının korunması konusundaki hukuki yetersizlik giderilmektedir.

- Büyükşehir mücavir alan sınırlarından itibaren 25 kilometrelik mesafe içindeki 25 metre ve daha fazla genişlikteki yollara ilişkin ulaşım planlarının yürürlüğe konulmasından önce büyükşehir belediyelerinden görüş alma zorluluğu getirilmekte ve büyükşehir belediyelerine görüşüne aykırı planlarla ilgili olarak yargı yoluna gitme hakkı verilmektedir. Bu düzenlemenin amacı, belediye ve mücavir alan sınırları içerisindeki ana yollar ile bu sınırlar dışındaki ana yolların birbirleriyle uyumlu olarak yapılmasını sağlamak ve şehrin gelişim istikametinin bozulmasını önlemektir.

Ek Madde 3- Madde ile bu Kanunun çeşitli maddelerinde yer alan belediye cezalarının zaman içinde caydırıcılığını yitirmemesi için her yıl Yeniden Değerlendirme Oranında artması öngörülmekte ve ceza uygulamalarına karşı itiraz usulü düzenlenmektedir.

Ek Madde 4- Bu Tasarıyla büyükşehir belediyelerine eğitim, sağlık, spor ve trafik hizmetleri ile ilgili olarak yeni görevler verilmektedir. Bu görevler halen, çeşitli bakanlık ve genel müdürlüklerce yürütölmektedir.

Madde, büyükşehir belediyelerinin de görevli kılındığı bu hizmetlerle ilgili merkezi idarenin tasarrufundaki bina, tesis, araç, gereç, kadro, personel ve ödeneğin belediye meclisinin kararı ve ilgili bakanlık veya genel müdürlüğün uygun görmesi üzerine büyükşehir belediyelerine devrine imkan sağlamaktadır.

Devredilecek personelin özlük hakları korunmakta, devir konuları ile ilgili bakanlık veya genel müdürlük bütçesinden büyükşehir belediyesine transfer edilecek ödeneğin uygulama yılları ve esaslarını taraflarca protokole bağlanacağı hükme bağlanmaktadır.

Ek Madde 5- Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde; imara açılacak hazine arazileri, rekreasyon amacıyla kullanılan ormanlık alanlar ve hizmet amacını kaybeden ve esas itibarıyla rekreasyon amacıyla kullanılan baraj ve göletlerin büyükşehir belediyesinin talebi üzerine ilgili idarelerce bedelsiz olarak büyükşehir belediyelerine devri sağlanmaktadır. Esasen bu maddede devir konusu edilen yer ve tesisler, büyükşehir belediyelerinin görevleri ile yakından ilgili ve onlar tarafından daha sağlıklı değerlendirilebilecek niteliktedir.

Ek Madde 6- Büyükşehir belediyelerinin şehir içi ulaşım, alt yapı ve trafik ile ilgili görevleri dikkate alınarak, belediye sınırları içindeki Kara Yolları Genel Müdürlüğüne ait yolların belediye meclisinin kararı üzerine bedelsiz olarak büyükşehir belediyelerine devrine imkan sağlanmaktadır.

Ek Madde 7- Maddede, kendilerine belediyece arsa tahsis edilen kişi ve kooperatiflerin bu arsaları üçüncü kişilere devrini önleyici tedbirler öngörülmektedir. Bu düzenlemenin amacı, belediye arsaları yoluyla haksız kazanç teminini önlemek ve dar gelirli gerçek hak sahiplerinin arsa ve konut sahibi olmalarını sağlamaktır.

Ek Madde 8- Madde ile büyükşehir belediyelerinin mülkiyetinde bulunan toptancı hallerindeki işyerlerinin müstakilen satılabilmesine imkan sağlanmaktadır.

Bilindiği üzere, 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin 58 inci fıkrası, toptancı halleri kurma ve idare etmeyi belediyelere görev olarak vermiştir.

Bu fıkra gereğince kurulacak hallerin idare şeklini düzenlemek üzere yürürlüğe konulan 12.9.1960 tarihli ve 80 sayılı Toptancı Hallerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun da, belediye sınırları içinde toptan yaş sebze ve meyve alım satımının toptancı hallerinde yapılmasını mecbur kılmıştır.

3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ise toptancı halleri kurma ve işletme görevini büyükşehirlerde, büyükşehir belediyelerine vermiştir.

Öte yandan, 1580 sayılı Belediye Kanununun yukarıda belirtilen fıkrasına 28.6.1984 tarihli ve 3033 sayılı Kanunla yapılan eklerle, belediyelere gerçek ve tüzel kişilere belediye hudutları içinde yaş meyve ve sebzelerin toptan alımı ve satımı için haller açma izni verme yetkisi tanınmıştır.

Uygulama bu çerçevede devam ederken 24.6.1995 tarihli ve 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Karamame yürürlüğe girmiştir. Kanun Hükmünde Karamamenin bazı maddeleri 3.11.1995 tarihli ve 4128 sayılı Kanunla değiştirilmiştir. Halen uygulama, bu Kanun Hükmünde Karamame ve 80 sayılı Kanunun 4, 5 ve 8 inci maddelerine göre yürütülmektedir.

552 sayılı Kanun Hükmünde Karamameye göre, belediyeler (büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri) ve/veya gerçek ve tüzel kişiler Sanayi ve Ticaret Bakanlığının izni ile toptancı halleri kurabilecektir. Adı geçen Bakanlık, bu izni vermeden önce İçişleri Bakanlığının görüşünü alacaktır.

Gerek 80 sayılı Kanun, gerekse 552 sayılı Kanun Hükmünde Karamame belediyelere ait toptancı hallerini kamu emlakından saymış ve buraların kiraya verilemeyeceğini, ancak belediye meclisince çıkarılacak yönetmelik çerçevesinde tahsis edilebileceğini hükme bağlamıştır. Kiraya verilemeyen işyerlerinin satışının da mümkün olamayacağı açıktır. Nitekim, yargı organlarınca verilen kararlar da bu yöndedir.

Hiç şüphesiz yaş sebze ve meyvelerin toptan alım satımı, gerek üreticinin korunması, gerekse tüketicinin korunması bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle belirli bir düzen ve disiplin içinde yapılması gerekir. Ancak, özel ve tüzel kişilere toptancı hali kurma ve işletme hakkı verilebilirken, mülkiyeti belediyeye ait bir haldeki bir işyerinin gerçek ve tüzel kişilere müstakilen satılamaması doğru mudur? Devletlerin kamu hizmetlerinin görülmesine şu veya bu şekilde özel sektörün katılımını teşvik ettiği bir dünyada bu soruya evet demek çok zordur.

Madde ile belediyelerin mülkiyetinde bulunan toptancı hallerindeki işyerlerinin müstakilen satılabilmesine imkan sağlanmaktadır. Bu şekilde satılan işyerlerinde belediyeden ruhsat almak suretiyle yapılacak hal komisyonculuğu dışında herhangi bir faaliyette bulunmak yasaklanmak suretiyle halin işleyişindeki düzen korunmaktadır. Ayrıca, bu hallerde belediyelerin yönetim ve denetim yetki ve sorumluluğu muhafaza edilmektedir. Ancak bu yerler için, 552 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin tahsis hükümlerinin uygulanmaması ve gerçek ve tüzel kişilerce kurulan toptancı hallerinde olduğu gibi satış fiyatları üzerinden tahsil edilen % 2'lik işletme payının yarısının belediyelere verilmesi hükme bağlanmaktadır.

Bu düzenlemelerle, ülkemizdeki hal uygulamasına yeni bir açılım yapılmakta ve büyükşehir belediyelerin halleri özelleştirebilmelerine ve bu yolla kaynak yaratabilmelerine imkan sağlanmaktadır.

Ek Madde 9- Madde ile büyükşehirlerde mahalle kurulması prosedürü diğer belediyelere benzer şekilde düzenlenmektedir (1580 sayılı Belediye Kanunu md. 8). Ancak, ilçe ve alt kademe belediyelerinin birbirinden habersiz ve karışıklıklara yol açacak uygulamalarına fırsat vermemek amacıyla, yetkili belediye meclisi olarak büyükşehir belediye meclisi öngörülmektedir.

Ek Madde 10- Madde ile 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un adı "Büyükşehir Belediye Kanunu" olarak ve bu Kanundaki çeşitli ifadeler mevcut hukuksal duruma uygun olarak yeniden düzenlenmektedir.

Geçici Madde- Madde ile büyükşehir belediyelerine trafiğe ilişkin görev veren hükmün yürürlüğe gireceği 31.12.1997 tarihine kadar, büyükşehir belediyelerine gerekli hazırlıkları yapma, Emniyet Genel Müdürlüğüne de personel eğitimi ve teşkilatlanma konusunda büyükşehir belediyelerine yardımcı olma görevi verilmektedir. Düzenlemenin amacı, büyükşehir belediyelerini, trafik hizmetlerini fiilen üstlenmeden önce hazır hale getirmek ve hizmetin aksamasını önlemektir.

Madde 11- Yürürlük maddesidir. Kanunun, büyükşehir belediyelerine trafiğe ilişkin görev veren hükmünün 31.12.1997 tarihinde, diğer hükümlerinin yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmektedir. Trafiğe ilişkin hüküm için farklı yürürlük tarihi öngörülmesinin nedeni, büyükşehir belediyelerine bu konuda hazırlık yapma imkanı vermek ve bu süre içinde belirtilen trafik hizmetlerinin aksamasını önlemektir.

Madde 12- Yürütme maddesidir.

**Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin
Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Adının ve Bazı Maddelerinin -
Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Oniki Madde Eklenmesine
Dair Kanun Teklifi**

MADDE 1- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Tanımlar

Madde 3- Bu Kanunda sözü geçen ifadelerden;

Büyükşehir : Belediye sınırları içinde birden fazla ilçe ve/veya alt kademe belediyesi bulunan şehirleri,

İlçe Belediyeleri : Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçelerde kurulan belediyeleri,

Alt Kademe Belediyeleri : Büyükşehir belediyesi sınırları içinde ilçe merkezi olmayan, ancak ilçe belediyeleri ile aynı hukuki statüye sahip olan belediyeleri.
ifade eder."

MADDE 2- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kuruluş

Madde 4- Aynı il sınırları içinde olmak üzere büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya çevresinde bulunan belediyeler,

A) Bu belediye meclisleri ile büyükşehir belediye meclisinin kararı ve valinin görüşü üzerine İçişleri Bakanlığının onayı ile veya ;

B) Büyükşehir belediye meclisinin kararı ve valinin talebi üzerine mahalli seçim kurulunca ilgili beldede bir ay içinde yapılacak halkoylaması sonucuna göre İçişleri Bakanlığının onayı ile veya ;

C) Mahalli ve müşterek hizmetlerin tek elden yürütülmesinin yararlı olacağı durumlarda, büyükşehir belediye meclisinin kararı, valinin görüşü ve İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile;

büyükşehir belediye sınırları içine alınabilir.

Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya çevresinde bulunan köyler de (C) bendindeki usule göre büyükşehir belediye sınırları içine alınabilir.

Büyükşehir belediye sınırları içine alınan ilçe belediyeleri büyükşehir ilçe belediyesi, belde belediyeleri büyükşehir alt kademe belediyesi olur, köylerin tüzel kişiliği kalkar ve mahalle haline dönüşür. Büyükşehir belediye sınırları içine alınan belediyelerin mücavir alanlarının büyükşehir belediyesinin yeni sınırları dışında kalan kısmı, büyükşehir belediyesinin mücavir alanı haline dönüşür.

Büyükşehir belediyesi sınırları içine alınma sonucu alt kademe belediyesi statüsüne kavuşan belediyelerin hangi ilçelere veya tüzel kişiliği kalkan köylerin mahalle olarak hangi belediyelere bağlanacağı, valinin görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca belirlenir.

Yukarıdaki fıkra hükümlerince büyükşehir belediyesi sınırları içine alınan belediye ve köylerin katılma, statü değişikliği ve bağlılık durumları İçişleri Bakanlığının bildirisi üzerine Resmi Gazete'de yayımlanır.

Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde büyükşehir ilçe veya alt kademe belediyesi dışında müstakil belediye kurulamaz ve kurulmuş bulunan büyükşehir ilçe ve alt kademe belediyeleri ve bunların bir kısmı büyükşehir belediyesinden ayrılarak müstakil belediye haline getirilemez.

Büyükşehir belediyesi sınırları içine alınma sonucu büyükşehir ilçe ve alt kademe belediyesi statüsünü kazanan belediyelerin başkanları ve meclis üyeleri, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 6 ve 24 üncü maddelerindeki esaslara göre, katılma kararının Resmi Gazete'de yayımından itibaren büyükşehir belediye meclis üyesi sıfatını kazanır. Mahalle haline dönüşen köylerin muhtar ve ihtiyar meclisi üyeleri ise ilk mahalli idareler seçimine kadar mahalle muhtar ve ihtiyar heyeti olarak görev yapar.

Yukarıdaki hükümler gereğince tüzel kişiliği kalkan köylerin mal varlıkları, personeli, hak, alacak ve borçları, mahalle olarak bağlandıkları belediyelere intikal eder. Büyükşehir ilçe veya alt kademe belediyesi statüsüne kavuşan belediyelerin itfaiye hizmetlerine ilişkin personeli, personel kadroları, araç-gereç ve tesisleri 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun geçici maddelerindeki usul ve esaslara göre büyükşehir belediyelerine devredilir.

MADDE 3- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Görevler:

Madde 6- A) Büyükşehir belediyelerine ait görevler:

a- Büyükşehir yatırım plan ve programını yapmak ve uygulamak,

b- Büyükşehir bütünlüğünde nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak ve kabul etmek; büyükşehir belediyesinin görev ve sorumluluk alanlarında, mülkiyeti ya da kullanım hakkı büyükşehir belediyesine ait olan alanlarda ve büyükşehir belediyesinin bizzat veya gerçek ve tüzel kişilerle veya kamu kurum ve kuruluşlarıyla müştereken yürüttüğü özel proje, toplu konut, gecekondu önleme bölgesi, belediye konutları, ticaret ve sanayi bölgesi, uygulama alanlarında ruhsat işlemleri de dahil olmak üzere tüm imar uygulamalarını yürütmek; sahiller ile deniz ve göllerden elde edilen dolgu alanlarında yeşil saha, park, bahçe, piknik ve eğlence yerleri ve rekreasyon alanları düzenlemeleri yapmak.

c- Büyükşehir bütünlüğü içinde uygulanacak imar yönetmeliğini yapmak; meydan, bulvar, cadde ve anayolları, buralardaki alt ve üst geçitleri, köprüleri, diğer toplu taşıma yollarını yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımını sağlamak; meydan, park, bulvar, cadde, yol ve sokak isim ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek, bu alanlarda büfe, reklam panosu ve sergi yerlerini tespit etmek ve bu faaliyetlere izin vermek,

d- Büyükşehir belediyelerine devredilen iskele, rıhtım, mendirek, barınak, liman ve benzeri tesislerin bakım ve onarımını sağlamak, gerektiğinde bu tesisleri yeniden inşa etmek, ettirmek, işletmek, işlettmek,

e- Yolcu ve yük terminalleri, katlı otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek işlettmek; büyükşehir dahilinde her türlü toplu taşıma hizmetlerini yürütmek, bu konuda imtiyaz ve ruhsat vermek, tahditler koymak ve kaldırmak,

f- Çevre sağlığı ve korunmasını sağlamak, 1,2 ve 3 üncü sınıf gayri sıhhi müesseselerin açılış ve çalışmalarına ruhsat vermek, bunları denetlemek, bu konudaki yetki ve görevlerini gerektiğinde ilçe ve alt kademe belediyelerine encümen kararıyla devretmek, devredilen yetkileri aynı esas ve usule göre devralmak; kaloriferlerin faaliyete geçirilme zamanlarını ve ısı derecelerini tespit etmek, bütün ısıtma araçlarının sağlık ve çevre şartlarına uygun olarak kullanılmasını temin etmek, bu konuda her türlü tedbiri almak, İl Hıfzısıhha Kurulu'na belirlenen standartlara göre kömür temin etmek, ettirmek; kömür satış ruhsatları vermek, ruhsatsız veya standartlara aykırı olarak kömür getirenlere, satanlara, bu kömürleri kullanan apartmanların yöneticilerine, yöneticisi olmayan mesken ve işyerlerinde kullananlara, yakalanan kömür bedelinin 2 katına kadar para cezası uygulamak, bu kömürlere cezası ödeninceye kadar, kömürü taşıyan araca el koymak,

g- Orman kurmak, ağaçlandırma yapmak, yeşil sahalar, parklar ve bahçeler, dinlenme ve eğlence amaçlı yerler yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettmek,

h- Yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettmek; her türlü gıda maddesi üreten ve satan yerleri denetlemek,

ı- Büyükşehir bütünlüğünde her nevi enerji, gaz ve merkezi ısıtma tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek, içme, kullanma ve sanayi suyu temin etmek, kanalizasyon, drenaj şebekeleri ve arıtma tesisleri, kaynak ve arıtılmış suları şişeleme ve paketleme tesisleri ile su istasyonları kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek, bu tesis ve işletmelere ruhsat vermek, bunları ve şehir içinde satılan tüm suları sağlık yönünden denetlemek,

i- Çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları açmak, işletmek, işlettmek,

j- Her türlü hastane, sağlık evi, sağlık ocağı, gezici ve sabit sağlık üniteleri, kreş, huzurevi, rehabilitasyon merkezi, bakımevi, sığınma evi ve benzeri amaçla sağlık ve sosyal hizmet yerleri açmak, işletmek, işlettmek, ilk yardım ve ambulans hizmetleri görmek,

k- Mezarlık alanlarını tespit ve tesis etmek, işletmek, işlettmek,

l- Çöplerin, sanayi ve tıbbi atıkların, her türlü hafriyat, enkaz ve molozların toplanma ve dökülme yerlerini belirlemek, değerlendirilmesi ve imhası için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek, meydan ve yollarda her türlü kazı için izin vermek; belirlenen yerler dışına çöp, atık malzeme, hafriyat, enkaz ve moloz dökülenler ile izinsiz kazı yapanlara, belediye encümeni kararıyla 1 milyon liradan 50 milyon liraya kadar para cezası vermek ve cezalar ödeninceye kadar araç, gereç ve iş makinalarına el koymak,

m- Su baskınlarına karşı önlemler almak, erozyonla mücadele amacıyla çalışmalar yapmak; sinek, sivrisinek ve her türlü haşereyle mücadele etmek, bu amaçla mahalli sağlık ve veteriner kuruluşları ile işbirliği yapmak,

n- Toptancı halleri ve mezbahalar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettmek,

o- İtfaiye hizmetlerini yürütmek, patlayıcı ve yanıcı maddeler üreten ve depolayan yerleri tespit etmek, fabrikalar ve sanayi kuruluşlarının bulundurmaları zorunlu olan yangın söndürme ve çevre sağlığına ilişkin araç, gereç ve tesisleri tespit etmek, ruhsat vermek ve bu kuruluşları denetlemek,

ö- Büyükşehir belediyelerince veya bağlı kuruluşlarınca işletilen yerlerde zabıta hizmeti ile diğer belediye hizmetleri ve ruhsat verme işlemlerini yürütmek, büyükşehir belediyesinin ruhsatını verdiği veya vermeye yetkili olduğu işyerlerinde gerektiğinde zabıta denetimi yapmak, ceza vermek.

p- Öğrenci yurtları, kütüphane, konservatuar ve benzeri tesisler yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettmek,

r- Her türlü spor tesisi, sporcu sağlık merkezi, gençlik merkezi ve kampı, hostel ve benzeri tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettmek; bütçe giderlerinin % 2'inden fazla olmamak üzere amatör ve profesyonel spor kulüplerine aynı yardım

etmek, bu kulüplere gelir getirici amaçlarla kullanmak üzere büfe, otopark, çay bahçesi ve tuvaletleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabi olmaksızın kiraya vermek, açık ve kapalı spor alanlarını 49 yıla kadar tahsis etmek,

s- 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek ve tüzel kişilere açma ve yönetme yetkisi verdiği eğitim kurumlarını bu kanunda belirtilen esaslara göre kurmak, yapmak ve yönetmek, buralarda 657 sayılı Kanun hükümlerine bağlı olmaksızın, belediye meclisinin belirleyeceği esaslara göre sözleşmeli personel istihdam etmek.

ş- Çıraklık ve yaygın eğitim kurumları, rehberlik ve araştırma merkezleri, iş okulları, iş eğitim merkezleri, meslek ve beceri kazandırma kursları, öğrenciler için tamamlayıcı kurslar açmak, işletmek ve işlettmek,

t- Büyükşehir belediyeleri düzenli kentleşmeyi sağlamak ve belde sakinlerinin konut ihtiyacını karşılamak amacıyla imarlı arsalar üretmek, konut, toplu konut ve belediye meskenleri yapmak, satmak, kiralamak, bu amaçla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları bireylere ve kooperatiflere satmak, bu konuda Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü ve Milli Bankalar ile işbirliğinde bulunmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek görev ve yetkisine sahiptir.

Büyükşehir belediyeleri bu amacı gerçekleştirmek için döner sermaye teşkil edebilir, imar ve inşaat şirketlerine ortak olabilir.

Büyükşehir belediyeleri bu madde hükümlerine göre yapacakları işlerde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Üretilen arsaların satışı, açıklık ve rekabet ilkesine uygun olarak yapılır. Ancak, o büyükşehir belediyesi ve mücavir alan sınırları içinde kendisinin, eşinin ve 18 yaşından küçük çocuklarının konutu olmayan dar gelirli kişilere ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere bedeli karşılığında arsa tahsisi yapılabilir.

Bu madde hükümlerince üretilecek arsa ve konutların satış, tahsis ve kiralama esas ve usulleri ile kendilerine temlik yapılacak kişilerin vasıf ve tercih sıraları büyükşehir belediye meclisince çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanunu hükümlerine uyan kimselere de bu madde dahilinde arsa ve konut sağlanabilir.

u- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın sanayi ve ticaret bölgeleri kurmak, bu amaçla belediye meclisince çıkarılacak yönetmelikte belirlenecek esaslara göre inşaat yapmak, yaptırmak, arazi satın almak, satmak, kiralamak, tahsis etmek ve gerektiğinde bu hizmetler için kamulaştırmalar yapmak.

ü- Büyükşehir belediye sınırları içinde Karayolları Trafik Kanunu hükümlerine göre araçların, sürücülerin ve yayaların trafik kurallarına uyup uymadıklarını denetlemek, karayolundan faydalananların trafik eğitimine yardımcı olmak, trafik kazalarında trafik kaza tespit tutanağı tutmak, şehir içinde daimi ya da zaman tahditli park yerleri tespit etmek, hatalı park eden araçları kelepçelemek veya parka çekmek, trafik suçu işleyenler hakkında tutanak düzenlemek, para cezası vermek, trafik

kazası neticesinde hastalanan ve yaralananların bakımlarını sağlayacak tedbirleri almak, sürücü kursları, muayene ve gaz emisyon ölçüm istasyonları açmak, işletmek, işlettirmek; gerektiğinde plaka tahditleri koymak; trafiğin rahat ve düzenli akışını sağlamak amacıyla araçlarla ilgili düzenleyici ve sınırlayıcı tedbirler koymak, bu tedbirlere uymayanlara 1 milyon liradan 10 milyon liraya kadar para cezası uygulamak, çalışma esasları ile görev, yetki ve sorumlulukları İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilen ücretli veya ücretsiz trafik gönüllüleri istihdam etmek,

v- Büyükşehir çapındaki ortak finansman ve yatırımı gerektiren hizmetlerin gerçekleştirilmesini sağlamak,

y- Belediye sınırları içinde her türlü yiyecek, içecek, giyecek ve eşya satan seyyar satıcılarla ilgili düzenleyici tedbirler almak, gerektiğinde yer tahsisi yaparak izin vermek, izinsiz satış yapan seyyar satıcılara 5 milyon liradan 100 milyon liraya kadar para cezası vermek ve cezalar ödeninceye kadar satılan mallara ve satışta kullanılan araçlara el koymak ,

z- Sosyal ve kültürel amaçlı faaliyetlerde bulunmak, fakir düşkün, muhtaç veya yaşlı kişilere belediye meclisince kabul edilecek yönetmeliğe göre ve bütçe giderlerinin % 5'ini geçmemek üzere ayni ve nakdi yardım yapmak, gerektiğinde bunlara sunulan hizmetlerden ücret almamak veya indirimli tarife uygulamak.

B) İlçe ve alt kademe belediyelerine ait görevler:

(A) fıkrası dışında kalan ve yürürlükteki mevzuatla belediyelere verilen görevler ilçe belediyelerince yürütülür.

(A) fıkrasının (g), (h), (i), (j), (m), (p), (r), (ş), (t) ve (z) bentlerindeki görevler ilçe ve alt kademe belediyelerince de yapılabilir."

MADDE 4- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 7 inci maddesinin 3, 6 ve 10 uncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3 üncü fıkra

"Büyükşehir dahilindeki alt yapı hizmetleri ile kara ve deniz taşımacılığı hizmetlerinin bir koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyük şehir belediye başkanının başkanlığında, yönetmelik ile tespit edilecek kamu kurum ve kuruluşları ile alt yapı hizmeti gören özel kuruluş ve şirket temsilcilerinin katılacağı bir "**Alt Yapı Koordinasyon Merkezi**" ile bir "**Ulaşım Koordinasyon Merkezi**" kurulur. İlçe ve alt kademe belediye başkanları kendi görev sahalarının ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye sıfatıyla katılırlar."

6 ncı fıkra

"Ulaşım Koordinasyon Merkezi şehrin planına göre ana ve tali yolların hangileri olduğunu belirlemeye, taksi, minibüs, midibüs ve her türlü toplu taşıma ve servis araçlarının güzergah, durak yeri, zaman tarifelerini yapmaya ve bu tarifeleri uygulamaya yetkilidir. Büyükşehir belediye sınırları içerisinde il trafik komisyonlarına ait tüm görev ve yetkiler UKOME tarafından kullanılır."

10 uncu fıkra

"Mali durumu yetersiz ilçe ve alt kademe belediyelerine büyükşehir belediyesince aynı ve nakdi yardım yapılabilir. Yapılacak yardım, bütçe ödenekleri çerçevesinde belediye encümenince kararlaştırılır."

MADDE 5- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 10 uncu maddesinin 6 ncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6 ncı Fıkra

"Büyükşehir belediye meclisinde en az üç meclis üyesi bulunan siyasi parti, grup oluşturabilir. Belediye meclisinin ve meclis siyasi parti gruplarının çalışma esas ve usulleri İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 6- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Meclis toplantısı

Madde 12- Büyükşehir belediye meclisi olağan ve olağanüstü olarak toplanır.

Olağan toplantılar Kasım, Mart ve Temmuz aylarının ilk resmi çalışma günü başlar ve en fazla birer ay sürer.

Olağan toplantılarda başkan ve meclis üyeleri tarafından gündem dışı olarak verilir de gündeme alınması uygun görülen öneriler, ancak bir sonraki meclis toplantısında görüşülmeye başlanır.

Önemli ve acele işler dolayısıyla belediye başkanının yazılı çağrısı veya üyelerin üçte birinin gerekçeli teklifi veyahut valinin doğrudan doğruya çağırması üzerine meclisler olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantılarda çağrıyı gerektiren konular görüşülür."

MADDE 7- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Üst düzey personelin atanması

Madde 16- Büyükşehir belediyelerinde, hizmetlerin başkan adına ve onun emir ve sorumluluğu altında yürütülmesini sağlamak üzere, bir genel sekreter ve

azami olarak, nüfusu 2.000.000'a kadar olan belediyelerde dört, 2.000.000'dan fazla olan belediyelerde altı genel sekreter yardımcısı bulunur.

Genel sekreter ve genel sekreter yardımcıları büyükşehir belediye başkanınca atanır.

Büyükşehir belediyelerinde belediye başkan yardımcısı bulunmaz.

Büyükşehir belediyelerinde, genel sekreter ve yardımcısı kadroları, daire başkanı kadroları ve büyükşehir belediyesine bağlı işletme ve kuruluşların genel müdür, genel müdür yardımcısı ve daire başkanı kadroları ile ilçe belediyelerinin başkan yardımcısı kadroları karşılık gösterilmek suretiyle atamaya yetkili amirin onayı ile sözleşmeli personel çalıştırılabilir.

Ayrıca büyükşehir belediye başkanı, kadro şartı aranmaksızın en fazla 3 sözleşmeli danışman çalıştırabilir. Danışmanlar, belediye hizmetleriyle ilgili olarak büyükşehir belediye başkanı tarafından verilen görevleri yapar.

Yukarıdaki hükümler gereğince çalıştırılacak personelin sözleşme süreleri 1 yılı geçemez. Süre sonunda sözleşme her defasında bir yılı geçmemek üzere uzatılabilir. Ancak, sözleşmenin süresi hiçbir şekilde seçimden 2 ay sonrasını aşamaz.

Sözleşmelere, fesih halinde kalan süreden fazla tazminat ödeneceğine dair hüküm konulamaz.

Bu kişilere ödenecek aylık ücret, büyükşehir belediye başkanının aylık ödeneğini geçmemek üzere belediye başkanının teklifi üzerine encümen kararı ile belirlenir."

MADDE 8- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 17 nci maddesinin 5 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Büyükşehir belediyeleri tüm kamu kurum ve kuruluşları ile, ilçe ve alt kademe belediyeleri ise o il dahilindeki kamu kurum ve kuruluşları ile bizzat yazışma yapabilir."

MADDE 9- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 18 inci maddesinin (m) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (n), (o) ve (ö) fıkraları eklenmiştir.

"m- Büyükşehir belediye meclisince kararlaştırılması halinde, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde büyükşehir belediyesinin görev ve sorumluluğunda bulunan yol, köprü, tünel ve benzeri tesisleri kullanan taşıtlardan tarifeye göre alınacak ücret."

"n- Büyükşehir belediye meclisince kararlaştırılması halinde, büyükşehir sınırları içinde satılan şehirlerarası ve yurt dışı otobüs yolcu bilet fiyatlarına % 5 oranına kadar eklenecek ücret.

Ek ücret, biletlere belediye pulu yapıştırılmak suretiyle tahsil edilir. İlgililer bu pulları belediyelerden peşin satın alırlar. Pulsuz bilet satanlara veya belediye

meclisince tespit edilen tarifenin altında pul yapıştırınlara bilet değerinin 10 katına kadar para cezası verilir."

"o- Büyükşehir belediye meclisince kararlaştırılması halinde, belediye sınırları içinde satılan akaryakıt ürünlerinin perakende satış fiyatları üzerine % 3 oranına kadar eklenecek ücret.

Bu paylar ilgili satış belgelerinde ayrıca gösterilmek suretiyle akaryakıt ürünlerinin satış bedelleriyle birlikte tahsil edilir ve ilgililerce tahsilatı takip eden ayın 20 sine kadar büyükşehir belediyesine yatırılır.

Büyükşehir belediyeleri, akaryakıt satış istasyonlarını denetlemeye ve buralara numarator koymaya ve koydurtmaya, satılan akaryakıt ürünlerinin miktar ve niteliklerinin standartlara uygunluğunu denetlemeye miktar ve nitelikleri uygun olmayan akaryakıt ürünü satan istasyonları bir aya kadar kapatmaya ve/veya depo tonajı ürün bedelinin 10 misline kadar para cezası vermeye, kaçak ve standartlara uymayan ürünlere el koymaya, bunlar tankerlerle satılıyor ise cezalar ödeninceye kadar araçlara el koymaya, vasıfsız ürünleri rafineriye göndermeye ve nakliye bedelini ilgililerden tahsile, kaçak ve standartlara aykırı benzin satan yerleri uygun vasıtalarla ilan etmeye yetkilidir."

"Ö- Diğer gelirler,

(b) fıkrasındaki % 3'lük pay Bakanlar Kurulunca % 6 oranına kadar arttırılabilir."

MADDE 10- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanuna aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

"Ek Madde 1- Büyükşehir belediyeleri, ilçe ve alt kademe belediyelerinin imar uygulamalarının mevzuata ve imar planlarına uygunluğunu denetler, uygulamada bütünlüğü sağlayıcı tedbirleri alır.

Büyükşehir belediyeleri tarafından denetim sırasında tespit edilen usulsüzlüklerin giderilmesi, imar mevzuatına aykırı iş ve işlemlerin ortadan kaldırılması, geri alınması veya değiştirilmesi için gerektirdiği ölçüde süre verilmek suretiyle ilgili ilçe veya alt kademe belediyesinden istenir. İlçe ve alt kademe belediyesi bu isteği yerine getirmek zorundadır. Yerine getirmedeği takdirde, büyükşehir belediyesi tarafından bizzat yerine getirilir ve karar konusu imar uygulamaları büyükşehir belediyesince sonuçlandırılır.

Bu madde gereğince yapılacak denetim bizzat büyükşehir belediye başkanı tarafından yapılabileceği gibi, kendi adına görevli ve yetkili kılacağı belediye personeli vasıtasıyla da yapılabilir veya bu maksatla ayrı bir denetim birimi kurulabilir.

Görevli ve yetkili kılınacak kontrol ve denetim personeli görevlerini ifa sırasında zabıta ve inceleme ve soruşturma müfettişliği sıfat ve salahiyetine haizdir."

"Ek Madde 2- Büyükşehirlerde belediye mücavir alan sınırları büyükşehir belediye meclisinin kararı ve valinin onayı ile belirlenir. İhtilaf halinde konu Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çözüme bağlanır.

Mücavir alan sınırları içine alınan yerler, büyükşehir belediye meclisinin kararı olmadıkça mücavir alan sınırları dışına çıkarılamaz.

Büyükşehir ilçe ve alt kademe belediyelerinin mücavir alanı yoktur. Mücavir alanlarda belediyelere tanınmış her türlü hak, görev, yetki ve sorumluluk büyükşehir belediyelerine aittir.

Büyükşehir belediyeleri, ilçe ve alt kademe belediyeleri ile anlaşmak ve giderlerini kendileri karşılamak suretiyle mücavir alanlarda hizmetlerin bu belediyelerce görülmesini sağlayabilir.

Büyükşehir belediyelerinin su temin bölgelerinde su kaynaklarının korunması amacıyla ilgili Kanun ve Yönetmeliklere göre belirlenmiş olan koruma alanları, büyükşehir belediye mücavir alanı içine alınabilir. Mücavir alan sınırlarına alınan koruma alanlarında köy ve belediye mevcut olsa bile imarla ilgili her türlü plan ve uygulama yapma, denetleme ve ceza verme yetkisi büyükşehir belediyesine aittir. Bu yerlerde, gayri sihhi müesseselere açılış ve faaliyet izni verme yetkisi de büyükşehir belediyesine aittir.

Büyükşehir belediye mücavir alan sınırlarından itibaren, mücavir alan yoksa belediye sınırlarından itibaren 25 km lik mesafe içinde yapılacak 25 m ve daha fazla genişlikteki yollara ilişkin ulaşım planları, büyükşehir belediyesinin görüşü alınmadan yürürlüğe konulamaz. Büyükşehir belediyesi, görüşüne aykırı olarak yürürlüğe konulan ulaşım planları ile ilgili olarak idari yargı mercilerine başvurma hakkına sahiptir."

"Ek Madde 3- 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun, bu Kanunla değişik 6 ncı maddesinin (A) fıkrasının (ı), (I), (ü) ve (y) bendindeki cezaların asgari ve azami miktarları her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerince belirlenen "yeniden değerlendirme katsayısı" oranında arttırılarak uygulanır.

Bu cezalar ile 3030 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen 10 ve 11 inci maddelerdeki ceza uygulamalarına karşı, ilgililer 7 gün içinde Sulh Ceza Mahkemesine itiraz edebilirler. Bu Mahkemelerce verilen cezalar kesindir."

"Ek Madde 4- Bu Kanunla büyükşehir belediyelerine verilen eğitim, sağlık, spor ve trafik hizmetleriyle ilgili bina, tesis, araç, gereç, kadro, personel ve ödenek belediye meclisinin kararı ve belediyenin talebi üzerine ilgili bakanlık veya genel müdürlüğün uygun görmesi ile büyükşehir belediyesine devredilebilir. Devredilecek personelin özlük hakları korunur.

Devire konu edilen bina, tesis, araç, gereç, kadro ve personele ilişkin kayıtlar ile transfer edilecek ödeneğin uygulama yılları ve esasları taraflarca protokolle belirlenir."

"Ek Madde 5- Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde; imara açılacak hazine arazileri, rekreasyon amacıyla kullanılan ormanlık alanlar ve hizmet amacını kaybeden baraj ve göletler büyükşehir belediyesinin talebi üzerine ilgili

idarelerce büyükşehir belediyesine bedelsiz olarak devredilir ve belediye adına gerekli tapu kaydı yapılır."

"Ek Madde 6- Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde Karayolları Genel Müdürlüğüne ait yollar, belediye meclisinin kararı üzerine bu idarece büyükşehir belediyesine bedelsiz olarak devredilir ve belediye adına gerekli tapu kaydı yapılır."

"Ek Madde 7- Büyükşehir belediyelerince bu Kanunun 6 ncı maddesinin (A) fıkrasının (t) bendi gereğince kişilere ve kooperatiflere tahsis edilen arsalar, üzerinde konut yapılmış olsa dahi, miras yoluyla intikaller hariç 10 yıl geçmedikçe başkalarına devir ve temlik edilemez. Belediyenin bildirisi üzerine, tapu dairesince kayıtlara bu yolda gerekli şerh düşülür.

Kendilerine arsa tahsis edilen kişi ve kooperatifler 10 yıllık süre içerisinde bu arsaları, ödedikleri arsa bedelinin her yıl için Devlet İstatistik Enstitüsünce ilan edilen toptan eşya fiyatlarındaki artış oranında artırılan bedel üzerinden, üzerindeki binayı da takdir komisyonunca belirlenecek bedel üzerinden belediyeye satmayı teklif edip de belediye satın almazsa veya üç ay içinde cevap vermezse birinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

10 yıllık süre dolmadan kooperatifin feshi, infisahı veya kapatılması halinde belediye kooperatife tahsis edilen arsayı ikinci fıkradaki esaslara göre belirlenecek bedel üzerinden öncelikle satın alabilir.

Gerekli şartları taşımadıkları halde yanlış beyan ve belge ile kendilerine arsa tahsisi yapılmasını sağlayan kişi ve kooperatif yöneticilerinin bu durumlarının 10 yıl içinde anlaşılması halinde, kendilerine yapılan tahsis iptal edilir ve arsa için ödedikleri bedel faiz işletilmeksizin iade edilir. Arsa üzerindeki bina için takdir komisyonunca belirlenecek bedel ödenir. Bu kişiler üzerine tapu tescilleri yapılmış ise, belediyece iptal davası açılabilir.

"Ek Madde 8- Büyükşehir belediyeleri, belediye meclis kararına istinaden, mülkiyeti kendilerine ait olan toptancı hallerindeki işyerlerini müstakilen satabilirler. Bu işyerlerinde hal komisyonculuğu dışında faaliyette bulunulamaz. İşyeri sahipleri veya bunlardan işyerini satın alan, kiralayan veya intifa hakkını alan üçüncü kişiler belediyeden hal komisyonculuğu ruhsatı almak zorundadır.

İş yerlerinin müstakilen satıldığı hallerinde de yönetim ve denetimi büyükşehir belediyesine aittir. Ancak, müstakil satışa konu olan işyerleri için tahsis hükümleri uygulanmaz ve "belediye payı" özel toptancı hallerindeki gibi tatbik edilir."

"Ek Madde 9- Büyükşehir belediye sınırları içinde mahalleler kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, isimleri ile sınırlarının değiştirilmesi büyükşehir belediye meclisinin ve il idare kurulunun kararı ve valinin onayı ile olur."

"Ek Madde 10- 3030 sayılı "Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun"un adı "Büyükşehir Belediye Kanunu", Kanunda geçen "ilçe belediyesi" ibareleri "ilçe ve alt kademe belediyeleri", "ilçe belediye meclisi" ibareleri "ilçe ve alt kademe belediye

meclisleri" ve "ilçe belediye başkanı" ibareleri "ilçe ve alt kademe belediye başkanı" olarak değiştirilmiştir."

Geçici Madde- Büyükşehir belediyeleri, bu Kanunla üstlendikleri trafikle ilgili görev ve hizmetlerin gerektirdiği hazırlıkları 31.12.1997 tarihine kadar tamamlar. Emniyet Genel Müdürlüğü, trafik personelinin eğitimi ve teşkilatlanması konusunda büyükşehir belediyelerine yardımcı olur.

MADDE 11- Bu Kanunun 3 üncü maddesi ile düzenlenen 3030 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (A) fıkrasının (ü) bendi 31.12.1997 tarihinde, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

